

محدوده سنی ۳۰-۱۶ سال قرار داشتند. مقایسه این سهم با ارقام سال‌های گذشته نشان‌دهنده کاهش سهم مذکور است. در این سال ۱۲/۶ درصد از افراد خانوار بالاتر از ۶۰ سال سن داشتند که در مقایسه با سال گذشته ۱/۵ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. انتظار می‌رود در سال‌های آینده افزایش سهم این گروه سنی از جمعیت تداوم یابد.

بررسی توزیع افراد ۶ ساله و بیشتر خانوارها برحسب میزان سواد در سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد که ۱۱/۷ درصد از افراد خانوار بی‌سواد بوده‌اند و نسبت افراد تحصیل کرده با تحصیلات دانشگاهی از ۲۲/۵ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۲۳/۱ درصد در سال ۱۳۹۴ افزایش یافته است. در این سال ۸/۲ درصد از مردان بی‌سواد و ۲۴/۶ درصد دارای تحصیلات دانشگاهی بودند؛ نسبت‌های مذکور برای زنان به ترتیب ۱۵/۱ و ۲۱/۶ درصد بود. توزیع افراد خانوار برحسب میزان سواد و گروه‌های سنی نشان می‌دهد که حدود ۵۰/۱ درصد از افراد بی‌سواد در گروه سنی بالاتر از ۶۰ سال قرار داشتند.

بررسی تعداد افراد باسواد در خانوار به تفکیک دهک‌های هزینه نشان می‌دهد در ۲۸/۲ درصد از خانوارهای دهک اول هیچ فرد باسواد وجود ندارد. در سایر دهک‌ها سهم خانوارهای بدون فرد باسواد در مقایسه با دهک اول بسیار پایین‌تر است. به عنوان مثال، در دهک‌های دوم و سوم به ترتیب ۱۱/۱ و ۷/۷ درصد از خانوارها بدون فرد باسواد می‌باشند. از مجموع خانوارهای بدون فرد باسواد در کلیه دهک‌ها ۴۴/۰ درصد به دهک اول، ۱۷/۴

در سال ۱۳۹۴، مصرف خصوصی به قیمت‌های سال ۱۳۹۰ با ۳/۵ درصد کاهش به ۲۶۲۳/۰ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با افزایش ۲/۰ درصدی آن در سال ۱۳۹۳، کاهش نشان می‌دهد. با توجه به سهم بالای مصرف خصوصی از کل هزینه ناخالص داخلی، کاهش فوق‌نقش موثری در کاهش ۱/۳ درصدی هزینه ناخالص داخلی (به قیمت بازار) در سال مذکور داشت.

۱۰-۱- خصوصیات اجتماعی و اقتصادی خانوارها

در مناطق شهری کشور

نتایج بررسی بودجه خانوار در مناطق شهری ایران در سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد بعد خانوار با ۱/۷ درصد کاهش از ۳/۴۴ نفر در سال ۱۳۹۳ به ۳/۳۸ نفر در سال ۱۳۹۴ رسید. کاهش سهم خانوارهای چهار نفره از ۳۰/۱ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۲۹/۰ درصد در سال ۱۳۹۴ و افزایش سهم خانوارهای دو نفره از ۱۸/۲ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۱۹/۱ درصد در سال ۱۳۹۴، در کاهش متوسط بعد خانوار شهری در این سال موثر بوده است.

بیشترین سهم خانوارها در این سال به خانوارهای چهار نفره به میزان ۲۹/۰ درصد اختصاص داشت. این میزان سهم در مقایسه با رقم سال قبل ۱/۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

توزیع افراد خانوارها برحسب گروه‌های سنی نشان می‌دهد در سال مورد بررسی، ۲۶/۵ درصد از افراد خانوار در

خانوارهای دارای یک نفر شاغل نیز در دهک دهم قرار داشتند که در مقایسه با سایر دهک‌ها تفاوت چندانی نداشت.

توزیع افراد شاغل خانوارها برحسب رشته فعالیت اصلی محل کار در سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد که بیشترین سهم شاغلان به بخش‌های «عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، هتل‌داری و رستوران»، «خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی»، «صنعت و معدن» و «ساختمان» به ترتیب به میزان ۲۲/۲، ۲۱/۷، ۱۸/۴ و ۱۳/۸ درصد اختصاص داشت. مقایسه سهم‌های مذکور با ارقام مشابه سال گذشته نشان‌دهنده کاهش سهم شاغلان بخش‌های «عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، هتل‌داری و رستوران» و «ساختمان» و افزایش سهم دو بخش دیگر است. رکود نسبی فعالیت‌های بخش ساختمان در کاهش تعداد شاغلان این بخش موثر بوده است.

در سال مورد بررسی، توزیع افراد شاغل خانوارها برحسب میزان سواد و رشته فعالیت محل کار نشان می‌دهد که ۲۰/۲ درصد از کل شاغلان در بخش‌های مختلف اقتصادی دارای تحصیلات ابتدایی، کمتر یا بی‌سواد بودند. بیشترین افراد بی‌سواد و با تحصیلات ابتدایی در بخش‌های «ساختمان» و «عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، هتل‌داری و رستوران» و بیشترین افراد با تحصیلات دانشگاهی در بخش «خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی» به کار اشتغال داشتند. در این سال ۳۱/۶ درصد از افراد شاغل خانوارها دارای تحصیلات دانشگاهی بودند که در مقایسه با سال قبل ۰/۶ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. همچنین، روند صعودی سهم کارکن موسسات خصوصی که در سال ۱۳۹۳ کاهش یافته بود، در سال ۱۳۹۴ نیز در همان سطح ۴۱/۶ درصدی سال ۱۳۹۳ باقی ماند. سهم کارکن موسسات دولتی و عمومی از کل شاغلان نیز پس از افزایش در سال ۱۳۹۳، در این سال دوباره به روند نزولی خود بازگشت. در سال مورد بررسی،

درصد به دهک دوم و ۱۲/۱ درصد به دهک سوم اختصاص داشت. به عبارت دیگر، حدود ۷۳/۵ درصد از خانوارهای بدون فرد باسواد در سه دهک اول که در پایین‌ترین سطح رفاهی می‌باشند، قرار داشتند. در دهک‌های بالاتر، خانوارهای با نفرات باسواد سهم بالاتری را دارا بودند؛ به طوری که از مجموع خانوارهای دارای ۵ نفر باسواد و بیشتر، بیشترین سهم به دهک‌های ده و هشت به ترتیب به میزان ۱۷/۴ و ۱۴/۲ درصد اختصاص داشت. افزایش بعد خانوار در دهک‌های بالاتر و برخورداری از امکانات مالی بهتر، در بالا بودن سهم مذکور موثر است.

در سال ۱۳۹۴، سهم خانوارهای بدون فرد شاغل از کل خانوارها با ۲/۷ واحد درصد افزایش به ۲۶/۴ درصد رسید. بررسی روند سهم مذکور از سال ۱۳۸۴ نشان می‌دهد سهم خانوارهای بدون فرد شاغل به استثنای سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۳ که اندکی کاهش داشت، رو به رشد بوده است. در سال ۱۳۹۴، سهم خانوارهای با یک فرد شاغل به ۵۵/۷ درصد رسید که نسبت به سال قبل ۲/۳ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. سهم خانوارهای با دو نفر شاغل با ۰/۵ واحد درصد کاهش نسبت به سال گذشته به ۱۴/۷ درصد رسید و سهم خانوارهای با سه نفر شاغل و بیشتر با ۰/۱ واحد درصد افزایش به ۳/۲ درصد رسید.

توزیع تعداد افراد شاغل در خانوارها به تفکیک دهک‌های هزینه نشان می‌دهد که از کل خانوارهای دهک اول ۴۴/۰ درصد بدون فرد شاغل بودند. نکته قابل توجه این است که در دهک اول حدود ۱/۱ درصد از خانوارها دارای سه فرد شاغل و بیشتر بودند. سهم مذکور در دهک‌های دوم و سوم به ترتیب ۱/۴ و ۲/۵ درصد بود. بررسی ویژگی دهک‌های بالای درآمدی برحسب تعداد افراد شاغل نشان می‌دهد که در دهک دهم ۴۹/۲ درصد از خانوارها دارای یک نفر شاغل بودند. ۸/۸ درصد از کل

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

ارقام سال گذشته نشان‌دهنده افزایش سهم خانوارهای با چهار اتاق و بیشتر و کاهش سهم سایر خانوارها است.

در سال ۱۳۹۴، به ترتیب ۹۹/۶ و ۱۰۰/۰ درصد خانوارهای شهری از امکانات آب لوله‌کشی و برق برخوردار بودند. همچنین، میزان برخورداری از گاز شهری و سیستم فاضلاب به ترتیب به ۹۳/۸ و ۴۶/۵ درصد رسید.

در سال ۱۳۹۴، حدود ۳۷/۹ درصد از کل خانوارها در محل سکونت از اینترنت برخوردار بودند که نسبت به سال قبل از آن، ۹/۵ واحد درصد افزایش داشته است.

در این سال ۴۶/۹ درصد از خانوارها دارای اتومبیل شخصی و ۹۵/۳ درصد نیز دارای تلفن همراه بودند.

۱۰-۲- تحلیل هزینه‌ای بودجه خانوار

براساس گزارش اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مجموع هزینه ناخالص^(۱) خانوار در مناطق شهری در سال ۱۳۹۴ با ۷/۳ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۳۵۲/۷ میلیون ریال (ماهانه ۲۹/۴ میلیون ریال) رسید. در این سال متوسط هزینه ناخالص یک خانوار شهری به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۰، معادل ۱۶۲/۲ میلیون ریال بود که نسبت به سال قبل ۳/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. مقایسه حداقل دستمزد در سال ۱۳۹۴ (ماهانه ۷۱۲۴ هزار ریال) با متوسط هزینه ماهانه گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در این سال (ماهانه ۶۹۴۰ هزار ریال) نشان‌دهنده این است که حداقل دستمزد پرداختی به کارگران به طور کامل هزینه گروه مذکور را پوشش می‌دهد. نسبت حداقل دستمزد به هزینه گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در سال ۱۳۹۴ (۱۰۲/۷ درصد) در مقایسه با سال

سهم کارکن مستقل به ۳۳/۰ درصد رسید که در مقایسه با سال قبل ۰/۱ واحد درصد افزایش داشت.

بررسی نحوه تصرف مسکن محل سکونت خانوارها در سال مورد بررسی نشان می‌دهد سهم خانوارهای دارای مسکن شخصی (مالک‌نشین) در سال ۱۳۹۴ به ۶۵/۰ درصد افزایش یافته است. درصد توزیع خانوارها به تفکیک دهک‌های هزینه و نحوه تصرف مسکن نشان می‌دهد که از کل خانوارهای دارای مسکن شخصی ۷/۶ درصد در دهک اول، ۸/۲ درصد در دهک دوم و ۸/۹ درصد در دهک سوم قرار داشتند. توزیع خانوارهای دارای مسکن شخصی به تفکیک دهک‌های هزینه نشان می‌دهد بیشترین سهم به دهک دهم و به میزان ۱۲/۶ درصد اختصاص داشت. در این سال ۲۵/۲ درصد از خانوارها اجاره‌نشین بودند که نسبت به سال گذشته ۰/۴ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. از کل خانوارهای دهک اول ۳۴/۳ درصد دارای مسکن استیجاری بودند که در مقایسه با سال پیش از آن ۲/۰ واحد درصد افزایش داشت.

بررسی نوع مصالح به کار رفته در ساختمان محل سکونت خانوار نشان می‌دهد سهم ساختمان‌های اسکلت فلزی و بتون‌آرمه به ترتیب از ۲۳/۹ و ۱۷/۲ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۲۲/۷ و ۱۷/۳ درصد در سال ۱۳۹۴ رسید و سهم ساختمان‌های بلوک سیمانی کاهش داشت. حدود ۵/۷ درصد از ساختمان‌ها به دلیل نوع مصالح به کار رفته (بناهای آجری با تیر چوبی، خشتی، گلی و چوبی) استحکام پایینی در برابر حوادث و سوانح طبیعی نظیر سیل و زلزله دارند.

در سال ۱۳۹۴، ۲/۹ درصد از خانوارها در محل سکونت خود از یک اتاق، ۳۰/۲ درصد از دو اتاق، ۴۷/۳ درصد از سه اتاق، ۱۴/۹ درصد از چهار اتاق، ۳/۱ درصد از پنج اتاق و ۱/۶ درصد از شش اتاق و بیشتر استفاده کرده‌اند. مقایسه سهم‌های مذکور با

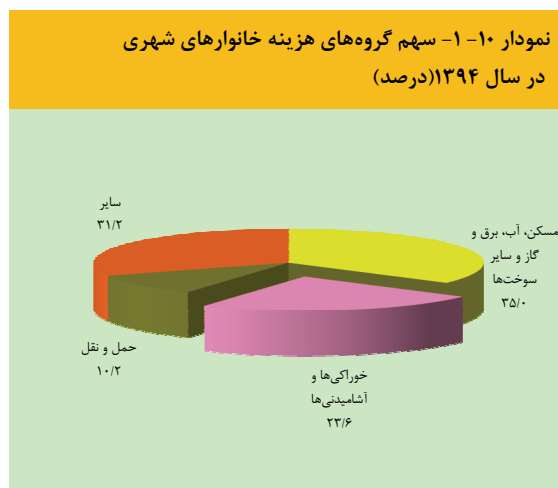
۱- هزینه ناخالص بدون احتساب مبالغ پرداختی خانوار بابت مالیات و حق بازنشستگی (سهم خانوار) می‌باشد.

فصل ۱۰ امور اجتماعی و رفاه خانوار

گروه‌های «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «بهداشت و درمان» به ترتیب به میزان ۱۲/۴ و ۸/۰ درصد رشد داشتند. در این سال سهم گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها به ۲۳/۶ درصد رسید که در مقایسه با سهم ۲۴/۶ درصدی سال قبل نشان‌دهنده کاهش بودجه اختصاص یافته خانوار به این گروه از اقلام هزینه‌ای است. میزان هزینه خانوار در گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در سال مورد بررسی، ۳/۱ درصد رشد داشت که در مقایسه با رشد سال ۱۳۹۳ (۸/۱ درصد) در سطح پایین‌تری قرار داشت. با توجه به رشد ۱۰/۴ درصدی شاخص قیمت گروه مذکور در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال ۱۳۹۳، مصرف واقعی خانوار در این گروه ۶/۶ درصد کاهش یافته است.

مجموع سهم گروه‌های «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «پوشاک و کفش» از کل هزینه ناخالص خانوار شهری در سال ۱۳۹۴ به ۶۳/۱ درصد رسید؛ در حالی که سهم گروه‌های مورد اشاره در سال ۱۳۹۳ معادل ۶۲/۶ درصد بوده است. تغییرات مزبور نشان‌دهنده آن است که خانوار در سال مورد گزارش، مخارج ضروری خود را با اختصاص سهم بیشتری از بودجه تامین کرده است.

۱۳۹۳ (۹۰/۴ درصد) افزایش نشان می‌دهد. افزایش نسبت مذکور نشان‌دهنده بهبود نسبی وضعیت خانوار و کاهش شکاف درآمدی برای تامین هزینه این گروه از کالاها است. کاهش تورم و ثبات نسبی قیمت‌ها از دلایل اصلی بهبود نسبی وضعیت خانوارها در این سال می‌باشد.

بررسی متوسط هزینه سالانه یک خانوار شهری به تفکیک گروه‌های هزینه‌ای و به قیمت‌های جاری نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۴، گروه رستوران و هتل به میزان ۱۳/۰ درصد و

جدول ۱۰-۱- مقایسه تغییرات و سهم هزینه ناخالص جاری برحسب گروه‌های هزینه در مناطق شهری (ده هزار ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲		
۲۳/۶	۲۴/۶	۳/۱	۸/۱	۸۳۲۷/۶	۸۰۸۰/۷	۷۴۷۲/۴	خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
۰/۳	۰/۴	-۳/۶	-۱/۴	۱۱۱/۸	۱۱۵/۹	۱۱۷/۶	دخانیات
۴/۵	۴/۶	۴/۳	۱۵/۹	۱۵۸۹/۷	۱۵۲۴/۳	۱۳۱۴/۹	پوشاک و کفش
۳۵/۰	۳۳/۴	۱۲/۴	۱۳/۲	۱۲۳۴۹/۶	۱۰۹۹۰/۲	۹۷۰۷/۴	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها
۴/۱	۴/۱	۶/۹	۱۴/۱	۱۴۵۳/۶	۱۳۶۰/۰	۱۱۹۲/۳	لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه
۵/۸	۵/۸	۸/۰	۱۸/۸	۲۰۵۴/۹	۱۹۰۳/۱	۱۶۰۲/۱	بهداشت و درمان
۱۰/۲	۱۰/۴	۵/۸	۴۰/۱	۳۶۰۳/۴	۳۴۰۴/۳	۲۴۲۹/۹	حمل و نقل
۲/۱	۲/۱	۶/۵	۲۲/۷	۷۴۸/۹	۷۰۳/۰	۵۷۳/۰	ارتباطات
۲/۰	۲/۴	-۱۰/۲	۱۸/۰	۶۹۴/۰	۷۷۲/۷	۶۵۴/۹	تفریح و امور فرهنگی
۱/۹	۱/۹	۵/۷	۲۳/۶	۶۵۲/۴	۶۱۷/۰	۴۹۹/۰	تحصیل
۲/۱	۲/۰	۱۳/۰	۱۱/۹	۷۴۰/۲	۶۵۵/۳	۵۸۵/۷	رستوران و هتل
۸/۳	۸/۴	۶/۹	۱۹/۷	۲۹۳۸/۹	۲۷۴۹/۴	۲۲۹۷/۰	کالاها و خدمات متفرقه
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۷/۳	۱۵/۶	۳۵۲۶۵/۱	۳۲۸۷۶/۰	۲۸۴۴۶/۲	هزینه کل

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

سایر گروه‌های هزینه رشد واقعی منفی داشتند. بیشترین میزان کاهش به گروه‌های «تفریح و امور فرهنگی»، «بهداشت و درمان» و «تحصیل» به ترتیب به میزان ۲۱/۸، ۱۲/۸ و ۹/۲ درصد اختصاص داشت.

بررسی هزینه خانوار در سال ۱۳۹۴ به قیمت‌های ثابت و به تفکیک اجزای آن نشان می‌دهد که گروه‌های «ارتباطات»، «لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه» و «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» با افزایش هزینه واقعی روبه‌رو بودند و

جدول ۱۰-۲- مقایسه تغییرات و سهم هزینه ناخالص واقعی برحسب گروه‌های هزینه در مناطق شهری (ده هزار ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴		
۲۰/۸	۲۱/۵	-۶/۶	-۰/۸	۳۳۷۸/۰	۳۶۱۷/۱	۳۶۴۷/۷	خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
۰/۳	۰/۳	-۰/۴	۵/۰	۴۵/۹	۴۶/۱	۴۳/۹	دخانیات
۳/۴	۳/۵	-۵/۶	-۲/۲	۵۵۳/۴	۵۸۶/۱	۵۹۹/۳	پوشاک و کفش
۴۲/۸	۴۱/۳	۰/۱	-۳/۰	۶۹۴۸/۴	۶۹۴۱/۵	۷۱۵۵/۸	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها
۳/۳	۳/۲	۱/۱	۳/۱	۵۳۸/۹	۵۳۳/۰	۵۱۶/۸	لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه
۴/۵	۵/۰	-۱۲/۸	-۹/۸	۷۳۰/۲	۸۳۷/۲	۹۲۸/۱	بهداشت و درمان
۹/۳	۹/۴	-۴/۷	۱۳/۰	۱۵۰۴/۳	۱۵۷۸/۵	۱۳۹۷/۴	حمل و نقل
۳/۵	۳/۳	۲/۸	۱۰/۷	۵۶۶/۴	۵۵۰/۷	۴۹۷/۵	ارتباطات
۱/۶	۲/۰	-۲۱/۸	-۳/۳	۲۵۹/۹	۳۳۲/۶	۳۴۳/۹	تفریح و امور فرهنگی
۲/۴	۲/۵	-۹/۲	۹/۶	۳۸۶/۸	۴۲۵/۹	۳۸۸/۵	تحصیل
۱/۷	۱/۷	-۲/۸	-۵/۹	۲۷۷/۶	۲۸۵/۵	۳۰۳/۲	رستوران و هتل
۶/۴	۶/۴	-۳/۸	۳/۳	۱۰۳۴/۰	۱۰۷۴/۸	۱۰۴۰/۵	کالاها و خدمات متفرقه
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۳/۵	-۰/۳	۱۶۲۲۳/۹	۱۶۸۰۹/۱	۱۶۸۶۲/۶	هزینه کل (۱)

۱- هزینه کل واقعی به جای تقسیم هزینه کل به قیمت جاری بر شاخص کل قیمت‌ها، از مجموع هزینه‌های واقعی به تفکیک گروه‌های هزینه محاسبه شده است. علت اتخاذ این روش تغییر سهم گروه‌های هزینه به نسبت سال پایه ۱۳۹۰ می‌باشد.

مقایسه نرخ تورم در گروه‌های مختلف هزینه در سال

۱۳۹۴ نشان می‌دهد که بیشترین میزان تورم به گروه‌های «بهداشت و درمان»، «تحصیل» و «رستوران و هتل» اختصاص داشت. همچنین، شاخص قیمت گروه دخانیات در سال ۱۳۹۴ به میزان ۳/۱ درصد کاهش یافت.

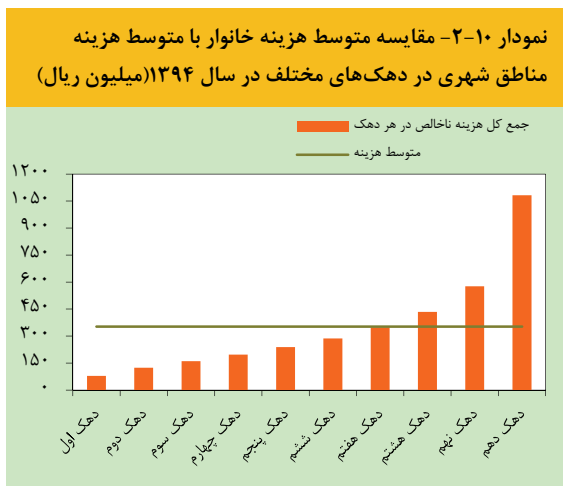
۱۰-۳- تحلیل هزینه‌ای بودجه خانوار به تفکیک دهک‌ها

بررسی هزینه خانوار به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای نشان می‌دهد که نسبت متوسط هزینه خانوار در دهک دهم به دهک اول (۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین) در سال ۱۳۹۴ به ۱۳/۸ برابر رسید که نسبت به سال قبل کاهش داشته و نشان‌دهنده بهتر شدن توزیع درآمد است. در سال ۱۳۹۴، متوسط هزینه یک خانوار در دهک دهم معادل ۳/۱ برابر

جدول ۱۰-۳- مقایسه رشد هزینه ناخالص و تورم

(درصد) برحسب گروه‌های هزینه در مناطق شهری در سال ۱۳۹۴

رشد هزینه ناخالص واقعی خانوار	تورم	رشد هزینه ناخالص جاری	
-۶/۶	۱۰/۴	۳/۱	خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
-۰/۴	-۳/۱	-۳/۶	دخانیات
-۵/۶	۱۰/۴	۴/۳	پوشاک و کفش
۰/۱	۱۲/۳	۱۲/۴	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها
۱/۱	۵/۷	۶/۹	لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه
-۱۲/۸	۲۳/۸	۸/۰	بهداشت و درمان
-۴/۷	۱۱/۱	۵/۸	حمل و نقل
۲/۸	۳/۶	۶/۵	ارتباطات
-۲۱/۸	۱۴/۹	-۱۰/۲	تفریح و امور فرهنگی
-۹/۲	۱۶/۴	۵/۷	تحصیل
-۲/۸	۱۶/۲	۱۳/۰	رستوران و هتل
-۳/۸	۱۱/۱	۶/۹	کالاها و خدمات متفرقه
-۳/۵	۱۱/۹	۷/۳	هزینه کل

متوسط هزینه یک خانوار شهری بود. این در حالی است که متوسط هزینه دهک اول تنها ۲۲/۲ درصد متوسط هزینه یک خانوار شهری است. بررسی‌ها نشان می‌دهد متوسط هزینه دهک‌های اول تا هفتم کمتر از متوسط هزینه یک خانوار شهری است.

در سال ۱۳۹۴، رشد هزینه واقعی ناخالص در کلیه دهک‌های هزینه‌ای منفی بود. در این سال بیشترین کاهش رفاه به ترتیب در دهک‌های دهم، سوم و چهارم رخ داد.

جدول ۱۰-۴- مقایسه متوسط هزینه ناخالص خانوارها در دهک‌های مختلف به قیمت جاری و ثابت در مناطق شهری

دهک	۱ دهک	۲ دهک	۳ دهک	۴ دهک	۵ دهک	۶ دهک	۷ دهک	۸ دهک	۹ دهک	۱۰ دهک
سال ۱۳۹۳	۷۱۲۸	۱۱۵۸۹	۱۵۰۴۲	۱۸۳۱۰	۲۱۹۰۳	۲۶۴۲۱	۳۲۰۳۹	۳۹۵۴۶	۵۲۴۷۳	۱۰۴۲۹۲
سال ۱۳۹۴	۷۸۴۱	۱۲۴۳۵	۱۶۰۸۳	۱۹۷۲۹	۲۳۸۵۹	۲۸۶۵۲	۳۴۷۹۲	۴۳۴۱۵	۵۷۶۱۱	۱۰۸۲۲۸
رشد هزینه ناخالص (جاری) (درصد)	۹/۸	۷/۳	۶/۹	۷/۷	۸/۹	۸/۴	۸/۶	۹/۸	۹/۸	۳/۸
رشد واقعی هزینه ناخالص (درصد) (۱)	-۱/۹	-۳/۹	-۴/۵	-۴/۰	-۲/۶	-۳/۴	-۳/۲	-۱/۹	-۱/۸	-۷/۰

۱- ارقام واقعی براساس شاخص تورم به تفکیک دهک‌های هزینه محاسبه شده و با نتایج حاصل از متوسط خانوار قابل مقایسه نیست.

بررسی سهم دهک‌ها از هر یک از گروه‌های هزینه نشان می‌دهد گروه‌های «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» در تمامی دهک‌ها بیشترین سهم هزینه را در بودجه خانوار به خود اختصاص می‌دهند. در دهک اول، دو گروه مذکور ۷۸/۶ درصد از کل هزینه‌ها را تشکیل می‌دهند. با توجه به اینکه در دهک‌های پایین نسبت خانوارهای اجاره‌نشین بالاتر از سایر دهک‌ها است، سهم بالای گروه مسکن نشان‌دهنده اثرپذیری بیشتر این گروه از تغییرات شاخص اجاره‌بها است.

در سال ۱۳۹۴، در دهک دهم هزینه‌ای، کمترین سهم هزینه به گروه‌های «دخانیات» و «ارتباطات» اختصاص داشت. البته میزان هزینه تخصیص‌یافته در دهک دهم البته می‌تواند به دلیل افزایش درآمد در سال ۱۳۹۴ در تمامی گروه‌ها به غیر از گروه‌های مذکور می‌باشد.

برای گروه‌های مزبور به ترتیب ۳/۳ و ۸/۴ برابر دهک اول بود. چنانچه نسبت هزینه به عنوان شاخص نابرابری به شمار آورده شود، بیشترین نابرابری در گروه‌های «رستوران و هتل»، «تفریح و امور فرهنگی»، «تحصیل»، «حمل و نقل» و «پوشاک و کفش» وجود دارد، به نحوی که هزینه دهک دهم در این گروه‌ها به ترتیب ۸۳/۳، ۶۲/۸، ۵۵/۲، ۵۱/۱ و ۵۰/۵ برابر دهک اول می‌باشد. در سال ۱۳۹۴، نسبت هزینه دهک دهم به دهک اول در تمامی گروه‌های هزینه‌ای به غیر از گروه‌های «حمل و نقل»، «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها»، «کالاها و خدمات متفرقه» و «ارتباطات» در مقایسه با سال قبل افزایش داشت که نشان‌دهنده بدتر شدن توزیع درآمد در سال ۱۳۹۴ در تمامی گروه‌ها به غیر از گروه‌های مذکور می‌باشد.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

جدول ۱۰-۵- سهم گروه‌های مختلف هزینه در دهک‌ها در مناطق شهری در سال ۱۳۹۴

(درصد)

دهک ۱	دهک ۲	دهک ۳	دهک ۴	دهک ۵	دهک ۶	دهک ۷	دهک ۸	دهک ۹	دهک ۱۰	سهم متوسط
۲۶/۱	۲۷/۰	۲۷/۴	۲۸/۵	۲۸/۱	۲۶/۹	۲۷/۳	۲۶/۰	۲۲/۲	۱۷/۸	۲۳/۶
۰/۷	۰/۸	۰/۷	۰/۵	۰/۴	۰/۴	۰/۳	۰/۳	۰/۲	۰/۲	۰/۳
۱/۴	۲/۳	۲/۹	۳/۶	۳/۸	۴/۳	۴/۶	۴/۹	۵/۲	۵/۱	۴/۵
۵۲/۵	۴۵/۵	۴۱/۸	۳۸/۵	۳۶/۲	۳۴/۸	۳۲/۹	۳۱/۰	۳۲/۰	۳۴/۶	۳۵/۰
۱/۷	۲/۲	۲/۷	۲/۹	۳/۱	۳/۷	۴/۰	۴/۳	۴/۶	۵/۰	۴/۱
۴/۲	۴/۶	۴/۹	۵/۲	۵/۵	۵/۶	۵/۵	۵/۹	۵/۷	۶/۶	۵/۸
۳/۹	۴/۹	۵/۷	۶/۰	۶/۵	۷/۷	۸/۰	۹/۹	۱۱/۶	۱۴/۳	۱۰/۲
۲/۷	۲/۷	۲/۷	۲/۷	۲/۶	۲/۴	۲/۳	۲/۲	۲/۰	۱/۶	۲/۱
۰/۵	۰/۹	۱/۱	۱/۵	۱/۶	۱/۸	۲/۰	۲/۱	۲/۱	۲/۴	۲/۰
۰/۵	۱/۱	۱/۴	۱/۴	۱/۶	۲/۰	۱/۹	۲/۱	۲/۰	۲/۰	۱/۹
۰/۵	۰/۸	۱/۰	۱/۲	۱/۶	۱/۷	۱/۷	۲/۱	۲/۶	۲/۸	۲/۱
۵/۴	۷/۲	۷/۷	۸/۰	۹/۰	۸/۸	۹/۴	۹/۲	۸/۶	۷/۷	۸/۳

توزیع بعد خانوار در بین استان‌های کشور نشان می‌دهد

بیشترین رقم به استان سیستان و بلوچستان (۴/۴ نفر) و کمترین آن به استان گیلان (۳/۰ نفر) اختصاص داشت.

۱۰-۵- تحلیل درآمد خانوار

متوسط درآمد پولی و غیر پولی ناخالص خانوارها

در سال ۱۳۹۴ با ۱۲/۴ درصد افزایش به ۳۵۲/۶ میلیون ریال (ماهانه ۲۹۳۸۲ هزار ریال) رسید. از این مقدار، ۶۹/۷ درصد درآمد پولی ناخالص و ۳۰/۳ درصد درآمد غیر پولی بود. قسمت عمده درآمدهای غیر پولی شامل ارزش اجاری مسکن است که میزان آن تحت تاثیر تغییرات قیمت در بازار مسکن بوده و معمولاً جریان نقدی برای خانوار به دنبال ندارد.

براساس گزارش نتایج بررسی بودجه خانوار در مناطق

شهری در سال ۱۳۹۴، سهم درآمدهای متفرقه خانوار شامل

۱۰-۴- تحلیل هزینه خانوار به تفکیک استانی

بررسی متوسط هزینه ناخالص سالانه یک خانوار در

مناطق شهری استان‌های مختلف نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۴، استان تهران بیشترین و استان لرستان کمترین میزان هزینه را در میان استان‌های کشور به قیمت‌های جاری و ثابت ۱۳۹۰ داشتند. متوسط هزینه یک خانوار در استان تهران براساس قیمت‌های جاری و ثابت به ترتیب معادل ۲/۴ و ۲/۶ برابر یک خانوار در استان لرستان بود. مقایسه نسبت‌های مذکور با ارقام سال گذشته (به ترتیب ۲/۵ و ۲/۷ برابر) نشان‌دهنده کاهش نابرابری توزیع درآمد در میان استان‌های کشور است.

در سال ۱۳۹۴، متوسط هزینه ناخالص به قیمت‌های

ثابت ۱۳۹۰ در اغلب استان‌های کشور کاهش یافت. استان سمنان با ۲۰/۷ درصد بیشترین کاهش و استان خراسان جنوبی با ۳۷/۱ درصد بیشترین افزایش هزینه‌های واقعی را به خود اختصاص دادند.

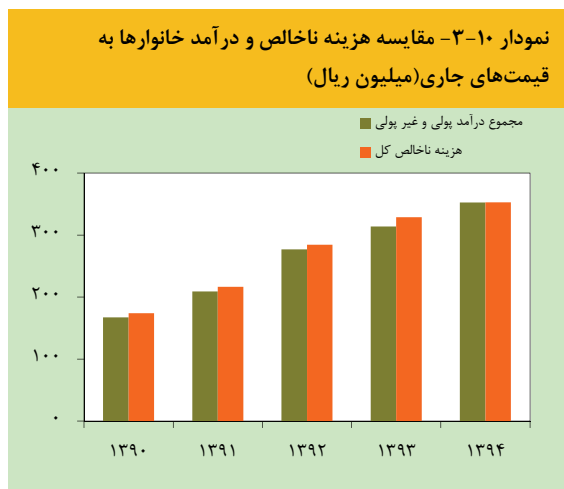
فصل ۱۰ امور اجتماعی و رفاه خانوار

درآمد سالانه ناخالص این گروه از خانوارها ۳۹۷/۲ میلیون ریال بود. بیشترین درآمد سرانه به خانوارهای یک نفره (۱۹۴/۳ میلیون ریال) اختصاص داشت؛ این گروه از خانوارها ۶/۹ درصد از خانوارها را شامل می‌شوند.

حقوق مستمری و بازنشستگی، درآمد اجاره‌خانه، سود حاصل از سپرده‌های سرمایه‌گذاری، اوراق مشارکت و مواردی نظیر آن به ۲۳/۸ درصد رسید که در مقایسه با سال قبل ۰/۲ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد.

مقایسه متوسط درآمد (۳۵۲/۶ میلیون ریال) و هزینه (۳۵۲/۷ میلیون ریال) خانوارها در سال ۱۳۹۴ به قیمت جاری نشان‌دهنده تراز بودجه خانوار است.

در سال ۱۳۹۴، توزیع متوسط درآمد ناخالص خانوار براساس تعداد نفرات خانوار نشان می‌دهد خانوارهای ۱۰ نفره و بالاتر، بیشترین میزان درآمد (۴۰۱/۸ میلیون ریال) را داشتند. این گروه از خانوارها حدود ۰/۱ درصد از کل خانوارها را شامل می‌شوند. بیشترین سهم خانوارها به میزان ۲۹/۰ درصد به خانوارهای ۴ نفره اختصاص داشت. متوسط

جدول ۱۰-۶- متوسط درآمد سالانه ناخالص یک خانوار در مناطق شهری به تفکیک گروه‌های درآمد (ده هزار ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال		گروه درآمدی		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳			
۶۹/۷	۶۹/۷	۱۲/۳	۱۴/۱	۲۴۵۶۳/۸	۲۱۸۷۳/۲	۱۹۱۶۲/۳	درآمد پولی ناخالص
۱۰/۶	۱۰/۴	۱۴/۲	۲۵/۰	۳۷۳۴/۹	۳۲۶۹/۵	۲۶۱۴/۸	درآمد از مزد و حقوق - بخش دولتی و عمومی
۱۴/۱	۱۴/۰	۱۲/۶	۲۳/۷	۴۹۶۰/۲	۴۴۰۵/۴	۳۵۶۱/۶	درآمد از مزد و حقوق - بخش خصوصی (۱)
۱/۳	۱/۳	۰	۰	۴۵۸/۱	۴۱۱/۱	۳۲۳/۹	درآمد از مشاغل آزاد کشاورزی (۲)
۱۷/۲	۱۷/۰	۱۴/۱	۳/۲	۶۰۷۴/۴	۵۳۲۲/۰	۵۱۵۸/۶	درآمد از مشاغل آزاد غیر کشاورزی
۲۳/۸	۲۳/۶	۱۳/۳	۱۲/۷	۸۳۸۷/۱	۷۴۰۴/۷	۶۵۶۹/۷	درآمدهای متفرقه
۲/۷	۳/۴	-۱۰/۵	۱۳/۶	۹۴۹/۲	۱۰۶۰/۵	۹۲۳/۶	درآمد حاصل از فروش کالاهای دست دوم
۳۰/۳	۳۰/۳	۱۲/۵	۱۱/۵	۱۰۶۹۴/۸	۹۵۰۸/۸	۸۵۲۴/۵	درآمد غیر پولی
۲۴/۳	۲۴/۳	۱۲/۲	۱۱/۶	۸۵۶۳/۱	۷۶۳۰/۸	۶۸۳۹/۸	ارزش اجاری مسکن شخصی (مالک‌نشین)
۶/۰	۶/۰	۱۳/۵	۱۱/۵	۲۱۳۱/۷	۱۸۷۸/۰	۱۶۸۴/۷	سایر (۳)
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۲/۴	۱۳/۳	۲۵۲۵۸/۶	۳۱۳۸۲/۰	۲۷۶۸۶/۷	مجموع درآمد پولی و غیر پولی ناخالص

۱- شامل درآمد از مزد و حقوق بخش تعاونی نیز می‌باشد.

۲- با توجه به اینکه تعداد خانوارهای نمونه دارای درآمد از مشاغل آزاد کشاورزی بهینه نمی‌باشد، ارقام این گروه درآمدی قابل استناد نبوده و لذا از مقایسه آن با سال قبل خودداری شده است.

۳- شامل برآورد ارزش اجاری مسکن در برابر خدمت و رایگان، ارزش کالاها و خدمات در برابر مزد و حقوق، رایگان (نه از خانوار دیگر) و تولید برای مصرف در خانه از محل کسب کشاورزی و غیر کشاورزی می‌باشد.

۱۰-۶- اندازه‌گیری و تحلیل نابرابری توزیع درآمد

در سال ۱۳۹۴، ضریب جینی به رقم ۰/۳۹۸۸ رسید که در مقایسه با سال قبل ۰/۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. در این سال نسبت درآمد ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین خانوارها نیز با ۰/۵ واحد کاهش از ۱۴/۳ برابر به ۱۳/۸ برابر رسید. همچنین، سهم بیست درصد خانوارهای با درآمد بالا از ۴۷/۲ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۴۷/۰ درصد در سال ۱۳۹۴ کاهش یافت. مقایسه سهم دهک‌ها از کل درآمد نشان می‌دهد سهم دهک دهم در مقایسه با سال قبل کاهش یافته، سهم دهک‌های اول تا چهارم و ششم بدون تغییر مانده و سهم دهک‌های پنجم، هفتم، هشتم و نهم در مقایسه با سال قبل افزایش یافته است. وضعیت توزیع درآمد در این سال به ضرر بالاترین گروه درآمدی و به نفع گروه‌های متوسط درآمدی بوده است.

۱۰-۷- تامین اجتماعی

۱۰-۷-۱- تامین اجتماعی حمایتی

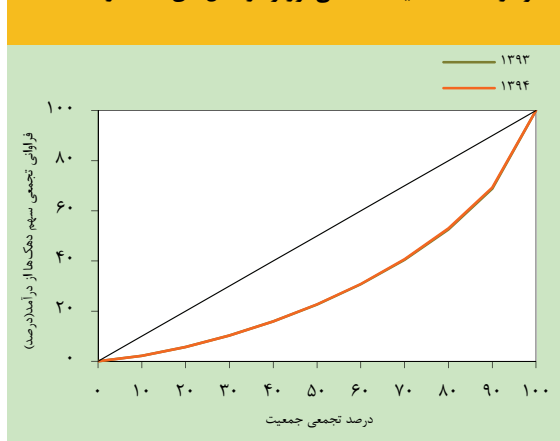
در سال ۱۳۹۴، تعداد کل افراد مورد حمایت کمک‌معیشت‌بگیر کمیته امداد امام خمینی (ره) معادل ۳۵۴۵ هزار نفر بود که نسبت به سال قبل ۳/۲ درصد (۱۱۹ هزار نفر) کاهش داشت. در این سال جمع کل کمک‌های پرداختی معادل ۵۲/۸ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۲۳/۷ درصد افزایش داشت. در این سال مستمری پرداختی سرانه به مددجویان معیشت‌بگیر به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۰ در مقایسه با سال قبل، ۸/۱ درصد افزایش یافت.

۱۰-۷-۲- تامین اجتماعی بیمه‌ای

نظام تامین اجتماعی بیمه‌ای توسط صندوق تامین اجتماعی، سازمان بیمه سلامت ایران^(۱) و در برخی موارد صندوق‌های مستقل در کشور برقرار می‌شود. براساس آمار سال ۱۳۹۴، صندوق تامین اجتماعی و سازمان بیمه سلامت ایران در مجموع ۷۹/۹ میلیون نفر را تحت پوشش داشتند. این تعداد بیمه شده در مقایسه با سال قبل ۰/۸ درصد کاهش داشت. عضویت برخی از افراد در بیش از یک صندوق منجر به بالاتر بودن اعضای دو صندوق از کل جمعیت کشور شده است.

صندوق تامین اجتماعی، کارگران و کارمندان تحت پوشش قانون کار را از طریق طرح‌های مشارکت اجباری و افراد خویش‌فرما را از طریق ترتیبات قراردادی تحت پوشش خدمات این صندوق قرار می‌دهد. تعداد بیمه‌شدگان اصلی صندوق تامین

نمودار ۱۰-۴- مقایسه منحنی لورنز در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۳

جدول ۱۰-۷- شاخص‌های نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری

سال		
۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۰/۳۹۸۸	۰/۳۹۹۹	ضریب جینی
۱۵/۹	۱۶/۰	سهم ۴۰ درصد خانوارهای کم‌درآمد (درصد)
		سهم ۴۰ درصد خانوارهای با درآمد متوسط (درصد)
۳۷/۱	۳۶/۹	سهم ۲۰ درصد خانوارهای با درآمد بالا (درصد)
۴۷/۰	۴۷/۲	نسبت ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین خانوارها
۱۳/۸	۱۴/۳	

۱- براساس ماده ۳۸ قانون برنامه پنجم توسعه کشور و به منظور تجمیع منابع مالی سلامت، رفع هم‌پوشانی بیمه‌های درمانی، برقراری عدالت اجتماعی در بخش سلامت، تامین پوشش کامل بیمه سلامت، یکسان‌سازی سیاست‌ها و روش‌های اجرایی در حوزه بیمه سلامت، تشکیل امور مراکز طرف قرارداد، تشکیل پرونده سلامت، فعال‌سازی نظام ارجاع و پزشک خانواده و کاهش سهم مردم از هزینه‌های درمان به ۳۰ درصد، سازمان بیمه سلامت ایران از سال ۱۳۹۱ تشکیل و کلیه وظایف سازمان بیمه خدمات درمانی به این سازمان محول گردید.

فصل ۱۰ امور اجتماعی و رفاه خانوار

کارگزاری صورت می‌گیرد. در سال ۱۳۹۴، تعداد کل کارگزاری‌ها به ۳۵۷۹ مورد رسید که در مقایسه با سال گذشته (۳۵۸۰) کارگزاری (تغییر محسوسی نداشت).

جدول ۱۰-۸- تعداد کارگزاری‌ها و بیمه‌شدگان صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۷/۹	۱۴۲۶۹۰۰	۱۳۲۲۴۵۱	بیمه‌شدگان اصلی
۰/۰	۳۵۷۹	۳۵۸۰	تعداد کارگزاری‌ها

ماخذ: صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر

در سال ۱۳۹۴، میزان کمک و سهم مصوب دولت در صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر با ۹/۱ درصد افزایش نسبت به سال قبل، به ۳۶۰۰/۰ میلیارد ریال رسید که ۹۵/۰ درصد آن تخصیص یافت.

۱۰-۸- شاخص‌های توسعه انسانی^(۱)

۱۰-۸-۱- شاخص توسعه انسانی کشور

در سال ۲۰۱۶، دفتر برنامه عمران سازمان ملل متحد^(۲) گزارش توسعه انسانی خود را با عنوان «توسعه انسانی برای همه» و تمرکز بر مفاهیم مرتبط با توسعه انسانی منتشر نمود. براساس گزارش مذکور، بعد از گذشت ۲۶ سال از اولین گزارش توسعه انسانی در سال ۱۹۹۰، بیشتر کشورها پیشرفت معنی‌داری را تجربه کرده‌اند.

براساس آمارهای ارائه شده در گزارش سال ۲۰۱۶، ایران در سال ۲۰۱۵ با رقم ۰/۷۷۴ در بین ۱۸۸ کشور رتبه ۶۹ را کسب نمود. در این سال متوسط شاخص در کشورهای با سطح توسعه انسانی بسیار بالا رقم ۰/۸۹۲ بود که در مقایسه با رقم سال ۲۰۱۴ (به میزان ۰/۸۹۰) حاکی از ارتقای سطح

اجتماعی در سال ۱۳۹۴ به ۱۳/۷ میلیون نفر رسید که نسبت به سال گذشته معادل ۲/۸ درصد افزایش داشت.

در سال مورد بررسی، با احتساب کل بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران اصلی و تبعی، کل افراد تحت پوشش صندوق تامین اجتماعی با ۲/۷ درصد افزایش به ۴۱/۴ میلیون نفر رسید. از کل افراد تحت پوشش، ۵/۴ میلیون نفر مستمری‌بگیر و سایرین تحت پوشش خدمات بیمه‌ای صندوق بودند.

در سال مورد بررسی، تعداد بازنشستگان صندوق تامین اجتماعی به ۱۵۰۸/۱ هزار نفر رسید که در مقایسه با سال قبل ۸/۱ درصد رشد داشت.

سازمان بیمه سلامت ایران که تحت پوشش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است کارکنان دولت و افراد تحت پوشش آنان، روستاییان و خویش‌فرمایان را در مقابل هزینه‌های پزشکی بیمه می‌کند. تعداد افراد تحت پوشش سازمان بیمه سلامت ایران در سال ۱۳۹۴ با ۴/۳ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۳۸۴۷۶ هزار نفر رسید. علت این میزان کاهش، پرهیز از دوباره‌شماری اشخاصی است که بیش از یک‌بار اقدام به ثبت‌نام در صندوق نموده‌اند تا هم‌زمان از خدمات بازنشستگی چند برابری استفاده کنند. در این سال حدود ۹۰۹۹ هزار نفر مشمول بیمه همگانی سلامت شدند که در مقایسه با سال قبل (۹۰۷۳ هزار نفر)، ۰/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد.

۱۰-۷-۳- بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر

طرح بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر از جمله طرح‌هایی است که از ابتدای برنامه چهارم توسعه به اجرا درآمد. این صندوق عهده‌دار بیمه کشاورزان و سایر اقشار روستایی است. براساس قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی، برخورداری از مزایای این صندوق به صورت اختیاری طراحی شده است. به همین دلیل، گسترش آن از طریق فعالیت‌های

۱- برگرفته از گزارش توسعه انسانی (HDR) سال ۲۰۱۶
۲- United Nations Development Program (UNDP)

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

چنانچه اثر نابرابری توزیع امکانات در شاخص‌های مرتبط با شاخص توسعه انسانی نیز مورد توجه قرار گیرد و شاخص توسعه انسانی تعدیل شده براساس نابرابری‌ها محاسبه گردد، شاخص توسعه انسانی نروژ به رقم ۰/۸۹۸ کاهش خواهد یافت، ولی همچنان رتبه اول را در بین کشورها دارا است. براساس گزارش مذکور، شاخص توسعه انسانی تعدیل شده ایران در سال ۲۰۱۵ رقم ۰/۵۱۸ بود که رتبه ایران در بین ۱۸۸ کشور ۴۰ پله تنزل داشت. متوسط سطح شاخص توسعه انسانی تعدیل شده در دنیا ۰/۵۵۷ می‌باشد.

توسعه انسانی کشورهای مذکور است. متوسط شاخص برای کل جهان ۰/۷۱۷ بود که نسبت به سال ۲۰۱۴ به میزان ۰/۰۰۲ واحد افزایش داشته است. براساس این گزارش، سطح توسعه انسانی کشورها به چهار دسته بسیار بالا، بالا، متوسط و پایین تقسیم می‌شود. کشورهای با رتبه توسعه انسانی بین ۰/۷۰۰ تا ۰/۸۰۰ از جمله کشورهای با سطح توسعه انسانی بالا می‌باشند. در سال ۲۰۱۵، نروژ با ۰/۹۴۹ بیشترین رقم شاخص توسعه انسانی را دارا بود. براساس رقم شاخص، کشور ایران در گروه کشورهای با رتبه توسعه انسانی بالا قرار دارد.

جدول ۱۰-۹- شاخص توسعه انسانی در ایران

متوسط نرخ رشد سالانه HDI (درصد)	تغییر رتبه	سال						
		۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۰	۲۰۰۰	
۲۰۱۰-۲۰۱۵	۲۰۰۰-۲۰۱۰	۲۰۱۰-۲۰۱۵	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۰	۲۰۰۰
۰/۷۸	۱/۱۲	۳	۰/۷۷۴	۰/۷۷۴	۰/۷۷۰	۰/۷۶۹	۰/۷۴۵	۰/۶۶۶
شاخص								

ماخذ: گزارش توسعه انسانی ۲۰۱۶

نفر بود. در سال ۲۰۱۵، شاخص امید به زندگی در بدو تولد نیز برای زنان و مردان به ترتیب ۷۶/۷ و ۷۴/۵ سال بود که هر دو شاخص از میانگین جهانی آن (به ترتیب ۷۳/۸ و ۶۹/۶ سال) بالاتر می‌باشد.

شاخص عدم تعادل جنسیتی شرایط نامساعد زنان را در سه بعد سلامت جنسیتی، توانمندی و بازار کار در نظر می‌گیرد و نشان می‌دهد که کاهش در توسعه انسانی به نابرابری بیشتر زنان و مردان در دستیابی به ابعاد مذکور می‌انجامد. اندازه این شاخص بین صفر (حالت برابری کامل زنان و مردان) در میزان دسترسی به ابعاد مذکور و یک (نابرابری کامل) متغیر می‌باشد.

۱۰-۸-۲- برخی شاخص‌های توسعه انسانی

میزان رضایت‌مندی از کل زندگی از جمله شاخص‌های دیگری است که در گزارش توسعه انسانی سال ۲۰۱۶ ارائه شده است. این شاخص بین صفر (کمترین میزان رضایت‌مندی) و ده (بیشترین میزان رضایت‌مندی) متغیر است. متوسط این شاخص در دوره ۲۰۱۴-۱۵ در سطح جهان ۵/۲ بود. شاخص مزبور در دوره مذکور برای کشور ایران ۴/۷ برآورد گردید که کمتر از میانگین جهانی است. کشورهای سوئیس و نروژ با رقم ۷/۶ بیشترین میزان رضایت‌مندی را دارا بودند.

بنا بر این گزارش، تعداد مرگ و میر نوزادان هنگام تولد در سال ۲۰۱۵ در هر هزار تولد در ایران معادل ۱۳/۴

مطابق گزارش توسعه انسانی سال ۲۰۱۶، رتبه کشور ایران براساس شاخص عدم تعادل جنسیتی در سال ۲۰۱۵ در میان ۱۵۹ کشور جهان که اطلاعات لازم را دارا بودند، ۱۱۸ بود. کشورهای سوئیس و دانمارک رتبه‌های اول و دوم را در شاخص مذکور دارا بودند؛ به عبارت دیگر، دو کشور مذکور کمترین میزان عدم تعادل جنسیتی را دارا هستند.

سهم زنان از صندلی‌های مجلس نیز یکی دیگر از شاخص‌های محاسبه شده در این گزارش است. بر این اساس، سهم زنان ایران در سال ۲۰۱۵ از صندلی‌های مجلس ۳/۱ درصد بود. شاخص مزبور در کشورهای عربی ۱۵/۵ درصد، در کشورهای اروپایی و آسیای مرکزی ۱۹/۰ درصد، در کشورهای کمتر توسعه‌یافته ۲۲/۳ درصد، در آمریکا ۱۹/۵ درصد و متوسط جهانی آن نیز ۲۲/۵ درصد است.